

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1222
van **WIM VERHEYDEN**
datum: 9 juli 2021

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) - Dispuut rond Kragenwiel Bornem

Ver verscholen van de buitenwereld ligt het Kragenwiel in Bornem, een visplek midden in een oase van rust. De put is er al van 1552. Het is de thuisbasis van de Kragenwielvissers. Rond de vijver staan een zeventiental houten chaletjes die de vissers gebruiken om er hun spullen in op te bergen.

Alles begon toen de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), die een voorkooprecht heeft omdat het om een natuurgebied gaat, begin 2020 eigenaar werd van de Kragenwiel. Ze gaven het in beheer aan het Agentschap voor Natuur en Bos. Het eerste jaar werd niets vernomen van de nieuwe eigenaars.

Onlangs kregen de vissers echter een brief van het agentschap waarbij ze voor de keuze gesteld werden om ofwel onmiddellijk afstand te doen van hun vissershuisje, ofwel dat binnen negen jaar te doen mits het betalen van een waarborg van 1500 euro en een jaarlijkse huur van 500 euro plus btw. Wie dat niet wil betalen, kan zijn chaletje laten afbreken op kosten van ANB. Doet men dat niet, dan moet men het binnen negen jaar zelf afbreken. Bovendien kregen de leden van de visclub maar twee weken de tijd om te beslissen.

De vissers zitten ondertussen al vijftig of zestig jaar aan de Kragenwiel. ANB wil van het hele gebied natuurgebied maken, en daar zijn de vissers het slachtoffer van.

Nochtans staat er aan de wiel niets illegaal. Er zijn afspraken gemaakt met de gemeente Bornem en alles ligt vast in het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) 14 Kragenwiel. Het is duidelijk dat het agentschap het uitdoofbeleid dat beschreven werd in het RUP 14 Kragenwiel, dat op 11 maart 2014 op de gemeenteraad werd goedgekeurd, versneld wil uitgevoerd zien. Met dit verschil dat er in het RUP geen termijn bepaald is waarop het uitdoofbeleid moet gefinaliseerd zijn. De westelijke oever werd in het RUP volledig voor de vissport bestemd. Het RUP bepaalt nog dat de aanwezige vissport aan de oostelijke oever geleidelijk aan zou verdwijnen en dat de zone zou evolueren naar een ecologische en natuurlijke invulling ten behoeve van de ecologische verbindingen tussen het Kragenwiel en de achterliggende broekboscomplexen. Dat is ondertussen het geval. De destijds daar gevestigde vissershuisjes zouden evenwel kunnen verhuizen naar de westelijke oever. Dat is echter nooit gebeurd, zodat de recreatieve druk op de Kragenwiel ondertussen al veel kleiner is dan 8 jaar geleden. Naar aanleiding van het RUP hebben de vissers destijds afspraken gemaakt met de gemeente. Het lijkt er echter op dat ANB de afspraken die de vissers met de gemeente maakten, overboord gooit.

1. a) Waarom wil het Agentschap voor Natuur en Bos de gemaakte afspraken in het RUP 14 Kragenwiel - die overigens werden gemaakt na overleg met de gemeente Bornem, de Kragenwielvissers en ANB - plots veranderen?
b) Is dit wettelijk?
2. Is de minister het ermee eens dat het feit dat de Vlaamse Landmaatschappij eigenaar is geworden van het gebied, in wezen losstaat van de gemaakte afspraken in het RUP?
3. In het RUP 14 Kragenwiel staat beschreven dat er een uitdovend gedoogbeleid is voor de westelijke oever. Er is nooit in het RUP vermeld dat er abrupt een einde komt aan het gedoogbeleid. Er is geen termijn vermeld in het RUP.
Waarom wordt het uitdoofbeleid dat beschreven werd in het RUP 14 (zonder vaste termijn) niet gevolgd en legt men daarentegen een termijn van 9 jaar op?
4. Er is in het RUP een duidelijk compromis gemaakt tussen wat natuur moet zijn en wat het recreatieve deel betreft.
Waarom worden de criteria die vastgelegd zijn in het RUP niet gevolgd?
5. Waarom legt het Agentschap voor Natuur en Bos eenzijdige maatregelen op zonder overleg met de vissers en het gemeentebestuur?
6. Sommige vissers kregen amper twee weken de tijd om een beslissing te nemen.
Waarom werden de Kragenwielvissers nauwelijks enkele weken voor de deadline voor de hierboven beschreven keuze gesteld?
7. a) Op welke criteria zijn de waarborg van 1500 euro en de jaarlijkse huur van 500 euro plus btw gebaseerd?
b) Is de minister van plan om het agentschap aan te zetten tot het herbekijken van de opgelegde tarieven?
8. Volgens ANB worden de tarieven zo hoog gelegd om versneld tot uitdoven over te gaan.
Vindt de minister deze manier van werken - waarbij veelal bejaarde vissers het mes op de keel gezet wordt - correct?
9. a) De mensen hebben geïnvesteerd in materiaal om hun huisje op te trekken.
Waarom ontvangen vissers die ingaan op het aanbod om hun vissershuisje te laten afbreken door het Agentschap voor Natuur en Bos geen schadevergoeding?
b) Is de minister van plan ANB aan te zetten tot het betalen van een schadevergoeding?
10. Dit is sowieso een aflopend verhaal, er komen immers geen nieuwe chalets bij. Op termijn dooft alles uit en wordt het hele gebied natuurgebied.
Is de minister van plan ANB aan te zetten tot gesprekken met de gemeente Bornem en de Kragenwielvissers om tot een bevredigend resultaat te komen met alle betrokkenen?

ANTWOORD

op vraag nr. 1222 van 9 juli 2021
van **WIM VERHEYDEN**

Inleidend

Het Kragenwiel is onderdeel van het Vlaams ecologisch netwerk 'De Vallei van de Boven Zeeschelde van de Dender- tot de Rupelmonding' en sluit aan bij Vogelrichtlijngebied "Durme en de middenloop van de Schelde" en 'Groot Schoor', waar ontpoldering in het kader van het Sigmaplan wordt gepland. Europese habitattypen zoals broekbossen en voedselrijke, gebufferde wateren komen er voor, evenals habitatsoort bittervoorn en bever, die er een burcht bewoont.

1. a) Een RUP legt de bodembestemming en specifieke voorschriften per bestemming vast, schetst welke activiteiten mogen plaatsvinden en vormt de basis voor evt. volgende omgevingsvergunningen. De afspraken waarnaar verwezen wordt, liggen in het RUP niet vast. Bovendien lijkt het concreet invulling geven aan het uitdoofbeleid niet per definitie strijdig met het opzet van het RUP nr. 14 'Kragenwiel'.

b) Zie a.)
2. Door uitoefening van het voorkeepsrecht Natuur is de afdeling Vlaamse grondenbank van de VLM eigenaar geworden bij akte van 23 januari 2020. Op 8 februari 2021 werden de eigendomsrechten formeel overgedragen aan het agentschap voor Natuur en Bos. De stedenbouwkundige voorschriften in het RUP staan inderdaad los van de eigendomssituatie.
3. Een uitdoofbeleid zonder eindtermijn biedt geen rechtszekerheid. Om het concreet natuurbeheer, teneinde de concrete natuurdoelstellingen te realiseren, uit te kunnen voeren werd het voorzien van een termijn van ca. 16 jaren na goedkeuring van ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) nummer 14 'Kragenwiel' als billijk uitdovingscenario gekozen.
4. Het RUP is een verfijning van het gewestplan. Hierin is het gebied bestemd als natuurgebied. Binnen de hoofdbestemming natuurgebied is er door het RUP en eerdere bijzondere plannen van aanleg getracht de recreatieve visserij een plaats te bieden, echter zonder de hoofdbestemming te hypothekeren.
5. Sinds de start van de opmaakprocedure voor het RUP is er overleg tussen en met diverse betrokkenen. Sinds uitoefening van het voorkeepsrecht zijn medewerkers van het Agentschap voor Natuur en Bos in contact met de vissers en voorzitter van de visclub. In juni 2021 heeft Natuur en Bos de betrokken vissers schriftelijk benaderd met als doel te kunnen inventariseren wat de intentie van de vissers is m.b.t. het verlaten van de constructies (realisatie uitdoofbeleid binnen GRUP) en werd de mogelijkheid geboden om een betalende concessie aan te gaan tot ten laatste 01-06-2030.
6. Als reactie op vragen van sommige vissers werd de einddatum voor de reactie verlengd tot 01-09-2021.

7.
 - a) De prijzen werden gebaseerd op vergelijkbare situaties, bijvoorbeeld die aan 'Oude Schelde'. De waarborg is verlaagd van €1.500,- naar €500,-.
 - b) Aangezien deze tarieven ook in gelijkaardige gevallen van toepassing zijn, is het afwijken hiervan in het kader van een gelijke behandeling niet aangewezen.
8. Aangezien deze tarieven ook in gelijkaardige gevallen van toepassing zijn, kan in het kader van een gelijke behandeling hier moeilijk van afgeweken worden.
9.
 - a) Volgens beschikbare gegevens (aankoopakte) zijn er slechts enkele constructies waarvoor een stedenbouwkundige of omgevingsvergunning werd verleend. De private partij verkocht het goed integraal, inclusief visserschalets die mondeling verhuurd waren en exclusief roerende goederen.
 - b) Roerende goederen zijn geen onderdeel van de aankoopakte uit 2020. Verder kunnen huurders op moment van afbraak en onder voorwaarden (bouw)materialen in bezit nemen.
10. Het Agentschap voor Natuur en Bos handelt binnen de geldende kaders en haar doelstellingen om meer en betere natuur te realiseren. Hierbij wordt zo maximaal mogelijk rekening gehouden met de bestaande situatie. Het boeken van resultaat moet op redelijke termijn gebeuren.